

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cornelii Jansenii Iprensis Episcopi Augustinus Europaeus
Perperam Dictus**

Wavre, Philippus van

Antverpiae, 1709

Sect. VI. Sex argumenta confutatoris Epistolæ Leodiensis refutatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39351

nibus Justis ita excitatis divinâ gratiâ dicit, illis gratiam deesse, quâ præcepta possibilea fiunt; quô loquendi modô omnem propriè dictam ad agendum potestatem ab illâ excitante gratiâ submovit, ut vel ipse sapientissimus Arnaldus observatum reliquit. Et quanquam excitans gratia, submotâ cupiditate aut imminutâ, efficax fieret apud Janlenium; hâc tamen stante fortiterque renitente, sufficiens non est, potens non est; adeòque effectu suô privatur. Imò, ex eâ parte, quâ non efficit quod Jubetur, Christi gratia non est, &c.

S E C T I O V I.

*Argumenta Confutatoris Epistolæ Leo-
diensis Refutantur.*

A R G U M E N T U M I.

Hoc tantum agit Janfenius (l. 2. de grat. Chr. c. 25.) ut prober ex Augustino; gratiam Christi in omnibus quibus datur, infallibiliter operari, & nullam prorsus effectu carere, quia nulla prorsus est quæ non det saltem aliquod velle voluntari: si autem nec velle saltem tenuissimum det, tunc nec Christi gratiam esse, hominesque omni effectu in voluntate destitutos, solo Pelagianæ gratiæ adjutoriô, hoc est lege doctrinâque ad operationis præceptæ justitiam niti.

R E F U T A T I O.

Janfenius eam gratiam, quæ tenuissimum velle tribuit non admittit esse Christi gratiam nisi respectu effectûs, à quo dividi nequit, scilicet, respectu initialis bonæ voluntatis, neutiquam verò comparatione habitâ ad effectum ad quem inclinatur, & ad quem dat posse. Capite namque

DE PROPOSITIONE II. 285

namque 27. hominem bonâ voluntate, sed imperfectâ instructum asserit vice non simplici non didicisse secundum gratiam, sed secundum legem, quamdiu non implet quod iubetur. Qui scit Deum super omnia diligendum, inquit, spe ac fide colendum, & similia, & nondum ita diligit; sperat, & credit, ut lex iubet; nondum illa ipsa quidem didicit secundum gratiam sed tantummodo secundum legem. Quod autem agat de illo qui tenuissimum saltem velle gratiâ largiente accipit, liquet ex subnexis: *Quamvis interim aliud quidpiam, quod prævium esse solet, ut verbi gratia quod in Deo vel Charitate ac fide ipsius sibi quoquomodo placeat, illosque actus quâdam velleitate desideret, & similia secundum gratiam potuerit didicisse.*

Quis hic non perspiciat Jansenium asseverare quod gratia quatenus est efficax seu dat velleitatem bonique desiderium, esse Christi gratiam, & quatenus non implet quod desiderat, legi esse componendam? Nam ideò dicit hominem desiderantem credere sperare ac diligere nondum didicisse secundum gratiam, sed tantummodo secundum legem, quia nondum implet quod lege iubetur, seu quod convertitur, quia effectu operis destituitur.

Similiter ratiocinatur de illis, qui continentiam vehementer avent, & nondum reipsâ continent. *Sic enim videmus plurimos, ait, qui necdum ab immunditiis carnis se continere possunt, vehementer tamen optare continentiam: cujusmodi vota divinæ gratiæ sunt munera, & majoris gratiæ provocativa, quamvis nullo modo veræ perfectæque continentia comparanda sint.* Et tamen de his etiam affirmat quod non secundum gratiam didicerint. Itaque, pergit Jansenius, *optimè subjungit Augustinus: hoc modo (per gratiam) quisquis discit, agit omninò quidquid agendum didicerit.*

Nem-

Nempe quia quidquid *nondum agit, id nondum agendum didicit secundum gratiam, sed tantummodo secundum legem.*

Igitur continere desiderans & nondum continens didicit secundum gratiam quia desiderat, & didicit secundum *legem tantummodo* quia nondum agit quod desiderat. Quasi non plus viri nactus sit ad continendum ab excitante illâ gratiâ. Votumque continentiae impartiente continere peroptans, quam à lege continentiam præscribente atque imperante. Quod ergò de lege dixit Apostolus: *Virtus peccati lex*, de gratia ista pronuntiandum veniet: *Virtus peccati gratia*, quæ velle operatur continentiam, sed continentiam non operatur. O! ingrata & inimica nimis gratiæ Christi, quæ ex Janseniano fonte liquidissimè profuit consecutio! Itane est secundum legem discere accepisse gratiam, quâ possit continere, & per quam fit ut minus libeat, quod non licet? usque adeò Jansenio ista, quam alii Thomisticè potentem alii sufficientem appellant, gratia viluit, ut dicere non erubuerit quod Augustinus eam *veram Christi gratiam esse pernegaret*, nempe quia opere vacuum, & quia nondum operatur quod lex imperat.

Procul ergò confutator Jansenium à seipsò abducit, quasi tum Christi gratiam negaret, cum nullum, ne quidem tenuissimum tribueret effectum: quasi tum *in Pelagiana gratiæ adjutorio, hoc est lege doctrinâque ad operationis præcepta fustitiam* homo niteretur; quia satiatissimè probatum dedimus hujusmodi locutiones ab ipso Jansenio adaptari hominibus bonæ voluntatis initio diviniûs præventis, continentiam desiderantibus, &c.

ARGUMENTUM II.

SI non aliud diceret Jansenius (c. 25.) quam, hæc sitaque est ratio & radix, cur nulla omnino medicinalis Christi gratia effectu suo careat, posses fortasse accusatio prætextu aliquò utcumque defendi: Verum dum addit: Sed omnis efficiat ut voluntas velit & aliquid operetur, manifestè ex ipso Jansenio revincitur. Hæc enim addendo significat, quò sensu nulla omnino Medicinalis Christi gratia effectu suo careat: non quod omnis omnem effectum suum operetur, sed quod operetur saltem aliquem effectum, sive efficiat ut voluntas velit & aliquid operetur.

REFUTATIO. I.

CUr ergò teste Jansenio, Augustinus gratiam Thomisticè sufficientem Veram Christi gratiam pernegaret? Nonne illa aliquò potitur effectu, & aliquò destituitur? Nonne dat bonam voluntatem imperfectam? Igitur nec Jansenius admisit gratiam esse Christi gratiam, nisi quâ efficacem, quâ effectui semper conjunctam.

REFUTATIO. II.

OMnis Christi gratia effectum obtinet suum ad quem datur juxta Jansenium. Vel enim datur ut homo velit tantum, & illa infallibiliter velle operatur. Vel datur ad fortiter velle & operari, & illa quoque hòc effectu semper fruatur. Et hoc consonat ejus encomiis ac notis, quibus Medicinalem Christi gratiam insignitam Voluit: Nempè, quòd sit *victrix*, quòd sit *invicta*, *potentissima*, imò *omnipotentissima*. Vincit enim voluntatem, dum ex nolente facit voluntatem, perrumpit omnes obices voluntatis, dum ad agendum datur. Nullam, quæ media fit, id est, quæ dat velle & posse, sed nondum agere, admisit Jansenius; imò quamdiu homo

desideriis ineffacibus hæret, & nondum agit quod jubetur, *secundum legem tantummodo didicisse testatur*, ex eò utique capite quod effectum careat, omnisque illa potestas quæ ad effectum donata dicitur, Jansenio usque adeò diminuta censetur, ut legis adjutoriò componatur. Id affirmatim exprimentur dictiones illæ: *Secundum legem tantummodo didicit.*

Neque objeceris, Augustinum ita loqui, quia hic contra Pelagium agit, qui gratiam in scientia legis constituebat, & neque ad velle, neque ad operari aliam gratiam admittebat necessariam. Unde supponit cum Pelagio hominem solà scientiâ legis instructum, & de illo pronuntiat: *Qui novit, quid est quod fieri debeat, & non facit, nondum à Deo didicit secundum gratiam, sed secundum legem.* Quia nempe illa tantum novit, quid agere debeat, quod lex præstat. Jansenius verò præter legis notitiam, supponit adesse *bonæ voluntatis* gratiam, desideria *continentiæ*; adeòque Augustini verbis abutitur contra debitam laudem gratiæ comparans illam infirmæ legi.

ARGUMENTUM III.

Quod verò Jansenius inter effectus gratiæ Christi, etiam recenseat velle quantumvis tenue ac imperfectum, adeòque & pios motus & inspirationes quibus vult, patet tum ex locis Augustini, quæ allegat, tum ex eo quod post allegata Augustini loca contra Pelagianos ita loquatur, : *Quemadmodum ex istâ cum Pelagianis concertatione perspicuum est, illam solam gratiam prædicasse Augustinum, quæ dat simul effectum suum, ut homo velit aut faciat.*

Vides, quem effectum gratiæ semper conjunctum esse dicat Jansenius, nimirum ut homo **VELIT AUT FACIAT**; ergo p̄ motus & inspirationes, quibus homo vult, secundum Jansenium sunt effectus gratiæ.

R. E.

REFUTATIO.

SI solam Augustinus prædicaverit gratiam, quæ donat ^{at} homo velit, aut faciat: ergò nullam admisit quæ præter velle dat posse effectum ponere, qui reipsâ non ponitur; ergò nec gratiam cui aliquandò resistatur. Neque enim resistitur ei quæ dat velle, neque illi quæ dat agere. Utrumque enim effectum ad quem datur semper obtinet, aut *velle* tantum, aut simul operari; & idèò potentissimam vocat Jansenius, quæ omnem resistantiam tollat seu quoad velle, seu agere, si ad agendum donata fuerit. Nam si tantum velle tribuat, ad agendum non censetur esse data, nec eò intuitu gratia Christi dicenda, sed magis Pelagiana, per quam homo non discit legem implere, nisi secundum legem, ut sæpius repetitum est.

ARGUMENTUM IV.

A Pertissimè ostendit aliquam esse Christi gratiam, quæ non habeat effectum ad quem excitat, sed tantum effectus illius desiderium producit. Considerandum est enim, inquit Jansenius ipso capite ab ipso ferè initio, multiplices esse divinæ gratiæ effectus, quemadmodum & voluntatis. Est enim velle perfectum, quod Augustinus POSSE appellat: Est & imperfectum, quod velleitatem appellare solent. Et hoc ipsum diversos gradus habet; donec ad ipsam primam tenuissimamque boni complacentiam veniatur.

En perspicuè, quò sensu dicat Jansenius, nullam esse Christi gratiam præter efficacem. Nimirum quia nulla est, quin saltem imperfectum aliquod velle operetur, & ut minimum ipsam primam tenuissimamque boni complacentiam.

T

RE.

Equidem verum manet & incussum, Jansenium non admisisse gratiam nisi efficacem ad omnem effectum ad quem donat potestatem. Quia vel donat ut imperfectè velit, & habet effectum suum: vel ut perfectè velit, & habet indijunctam ab opere potestatem. Quis nunc igitur effectus remanet per voluntatis depravatæ renisum sub-flaminandus? Non iste quem obtinet, non iste quem obtinere potest, & non obtinet; Quia iste ad gratiam Christi non pertinet, sed ad Pelagianæ systema gratiæ, hoc est legem legisque scientiam naturâ suâ infæcundam & otiosam. Perstat in hoc Jansenius, quod licet internæ suasionum intellectus, tum voluntatis (imperfectæ scilicet) aliquandò dissentiat, equidem firma maneat regula ista: Gratia Christi semper habet effectum ad quem datur, & si effectus non sequitur, ad illum gratia non donatur. Nam cum sibi objecisset hujusmodi dissentionem velut peremptoriam dictæ assertionis, subjungit & solvit objectionem: *nec vero moveat quemquam quod constet multos divinitus mente collustrari, imò verò & in ipsa voluntate motibus divinæ gratiæ percelli; qui tamen ab ejus internâ suasione dissentiunt. Ut propterea falsum putet gratiam in eo cui datur semper operari effectum ob quem datur.* Non igitur dissensus ille impedit effectum gratiæ Medicinalis, gratiæ Christi: quia ista non nisi ad bonam voluntatem datur, cui dissentitur; non autem ad opus quod non sequitur juxta Jansenium: quia putat non enervari assertum suum de efficaci semper gratia, ex eo capite, quod quis ab ea dissentiat seu non plenè consentiat. Quare, nisi quia putat effectum suum semper potiri ob quem datur, & ad effectum gratiam non dari, qui gratiam non comitatur?

A R.

cap. 27.
 pag. 210.

DE PROPOSITIONE II. 291

ARGUMENTUM V.

REgerit ad Argumentum præfatum Confutator, & distinguit: *non est falsum Jansenio gratiam in eo cui datur semper operari effectum, ob quem datur, voluntate Dei absolutâ, concedo: ob quem datur voluntate Dei non absolutâ, Nego.*

REFUTATIO.

Jansenius non admittit aliam donantis Dei voluntatem quam absolutam, nec ullam Christi gratiam comparatam ad effectum quem reiptâ non consequitur; & ideò dicit Thomisticam sufficientem ab Augustino pernegatum iri. Proinde firma manet Jansenio persuasio, quod gratia quæ vacua effectu, gratia Christi non sit; Nec consequenter Christi gratiæ (cum semper sit efficax) umquam resistatur, sic ut effectu suo frustratur. Nam ex eò quòd frustratur, gratia non esse asseveratur.

ARGUMENTUM VI.

Jansenius dicit potuisse tamen eum didicisse secundum gratiam aliud quippiam quod prævium esse solet, v. g. quod in Deo vel Charitate ac fide ipsius sibi quoquò modò placeat, illosque actus quòdam vel- leitate desideret, & similia. Illis significat Jansenius hominem ejusmodi nondum habere gratiam Thomisticè efficacem, quâ diliger, speret & credat, ut lex jubet: his significat, eum habere gratiam Thomisticè inefficacem, quâ actus illos desiderat.

REFUTATIO.

Gratia ista quæ facit desiderare efficax est, sed inefficax respectu effectûs quem desiderat, respectu cujus sufficientem vocant. Jansenius autem pro eâ parte, quâ caret effectu, negat esse gratiam Christi. Nam de Thomisticâ illâ

sufficienti dicit quod *Augustinus* eam *Christi gratiam* pernegaret; non quatenus velleitatem operatur, sed quatenus desideratō effectu vacuatur. Et ideò dicit eum qui desiderat quod nondum agit, *secundum legem tantummodo didicisse*. Unde corrui confutatoris conclusio. „*Etsi gratia quae omni prorsus effectu caret, non sint gratia Christi juxta Jansenium; juxta eundem tamen & gratia Christi sunt, quae aliquò suò effectu careant; & gratia Christi sint sed inefficaces etiam erga effectum quò carent; cum juxta Jansenium ad eum inefficaciter desiderandum excitent*. Nam quò pacto Gratiam Thomistico sufficientem *Augustinus* Christi gratiam esse pernegaret, ut contendit *Jansenius*, si gratiam effectu suò destitutam Medicinali Christi gratiae accensèret? Si pernegaverit *Jansenii* *Augustinus*, igitur & ipse *Jansenius*, ut supra conclusum fuit. Neque patet effugio locus de gratiâ Molinistica, quasi hanc solam rejiciat, ubi objectioni huic (hæc omnia *Augustinum* de gratia tantum efficaci tradidisse) respondet: *Nihil verius dici posse . . . cujus causa est quod nullam agnovit aliam actualem Christi gratiam nec agnoscere potuerit*. Quod libro 3. cap. 1. ad Thomisticè sufficientem extendit.

L. 2. de Grat.
Chr. c. 27.
pag. 211.

L. 3. pag.
253.

Neque minus id liquere facit sub finem capitis primi, quod ita concludit: *Quod si reliquas gratia Dei proprietates percurrere velimus; ut, quod homini donat voluntatem & opus, & meritum, quò efficacissimè potentissimèque agit homines, ceteraque quae superius recensuimus, & infra nonnihil adhuc delibaturi sumus, ex omnibus liquebit, non esse nivem calori dissimiliorem, quam sufficientem illam gratiam vera gratia quam *Augustinus* tradidit: ut alterutrum profecto necessarium sit, vel quod eam numquam post lapsum hominis agnoverit, vel quod eam à Medicinalis adjutorii limitibus, quod per crucem suam S. salvator dedit, excluserit.*

Dis-

DE PROPOSITONE II. 293

Disjuncta isthæc locutio magis ad gratiam Thomistico-sufficientem quam ad Molinianam pertinere censetur. Nam utrumque incunctanter de Moliniana Jansenius affirmat, nimirum & quod Augustinus eam in statu naturæ lapsæ numquam admiserit, alioquin eversum discrimen gratiæ utriusque status, & quod Medicinalis Christi gratia non sit, adeoque copulativè enuntiatio proferri debebat. Cum verò disjunctivè dicat vel non agnoverit, vel à Medicinalis adjutorij limitibus exclusit; De alia procul dubio sufficienti intelligendus est Jansenius & velut confirmans quod initio capitis de illa dixerat: *Talem sufficientem forasse non difficulter S. Augustinus admitteret, quamvis veram illam Christi gratiam, de quâ quæstio est, pernegaret.*

SECTIO VII.

Cornelij Jansenii, in *Afferenda medicinali Christi Salvatoris Gratia,*
Contradictio varia proditur.

CONTRADICTIONE PRIMA,
De Gratia Thomistico-sufficienti.

Hæc gratia, quamvis nullo modo sufficiat, ut homo Dei mandatum operetur, ut Deum super omnia diligat, ut speret, ut oret, ut credat; ad hoc tamen facit aliquid, ut istarum vel alterius cujusdam celestis rei liberas quasdam non voluntates, L. 2 de Grat. Chr. c. 27. sed velleitates vel complacentias excitet, quas, nisi divinitus infundantur, obtinere humanâ potestate Nemo potest. Rationem subdit: Non enim quævis gratia ad quosvis effectus inserendos sufficit, ut quidam imaginari sunt, sed potestates operationum difficultari attemperanda sunt. pag. 219.

T 3

Huic